

PREÀMBUL

La immensa varietat de cultures, llengües, tradicions, teories, tècniques, religions i formes de vida constitueixen el patrimoni cultural de la humanitat: cadascuna d'elles ens ofereix una possibilitat de comprendre o percebre el món i, per això, a major nombre de cultures, llengües i cosmovisions, més oportunitats tenim per apropar-nos a la realitat, més finestres des d'on mirar el món que ens envolta i, en definitiva, més mirades i més veus per agafar i expressar les coses, els fets i les relacions que comporten. Inversament, la pèrdua d'alguna de les diferents cultures, llengües o cosmovisions, duu inherent l'empobriment cultural i resta opcions d'explicar la realitat.

La conversa intercultural es presenta com un diàleg permanent i de reciprocitat entre les diverses cultures i llengües trobant fonament principalment no en un discurs de confrontació, sinó més bé en una postura dialògica que permeta desplegar tot el ventall de continguts lingüístics i culturals en interrelació dinàmica de tal forma que, d'una banda, fomenti els elements de pertinença i identitat individual i col·lectiva, i d'altra, desenvolupi en harmonia els recursos i possibilitats de participació. En aquest sentit, el diàleg cultural suposa pensar les cultures i les llengües com diferents veus dins un concert on la justa harmonia d'aquestes produeix el perfecte so musical. Entenent-la d'aquesta forma, la conversa intercultural genera per se la convivència intercultural.

Aquesta convivència intercultural expressa l'ideal de la racionalitat intersubjectiva que exigeix portar a fi la conversa a dins del marc dels Drets Humans i complir el principi de no punir ningú ni tolerar actituds que facen mal, fent pràctica d'una conducta de reconeixement recíproc en la situació de diversitat cultural i lingüística. Amb tot açò es crearia un àmbit comunicatiu de llibertat, igualtat i convivència de les diferents cultures que impossibilitaria l'aparició del racisme, la xenofòbia, la discriminació i el domini d'unes sobre les altres. Les tensions i conflictes culturals es disoldrien apel·lant a l'ideal de la racionalitat.

La tendència actual a la convergència cultural globalitzadora entra en conflicte amb el dret de reconeixement de les diferències culturals i lingüístiques, obstaculitzant la correcta realització de la conversa intercultural, perquè propugna el domini d'alguna o algunes cultures o llengües sobre les altres, caminant cap a la possibilitat d'un monoculturalisme o monolingüisme. La forma de resoldre l'esmentat conflicte, consisteix primer a evitar que es produïska, exercint l'ideal de la racionalitat; i després posant de manifest que el reconeixement dels elements de pertinença o locals són la condició necessària per al reconeixement dels valors universalitzables o universals, és a dir, que la mateixa universalitat i dignitat de la natura humana presupossa el reconeixement i aprofundiment de les identitats culturals.

Aquest Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura presenta un projecte de conversa intercultural on parlen al mateix temps que s'escolten diferents veus de diferents cultures i

llengües amb total llibertat i igualtat, donant origen a un discurs dialògic en què els elements de pertinença o identitat culturals mantenen una justa harmonia amb els elements de participació i d'elecció. Es tracta doncs, d'un espai on les identitats culturals i col·lectives viuen i es respecten les unes a les altres, encara que no convisquen en una simple juxtaposició de peculiaritats, sinó que s'encreuen en lliure comunicació, aporten tècniques de solució dels conflictes brollats als seus entorns, expressen també les seues experiències vitals i, amb tot, configuren un model o paradigma convincent de convivència pacífica.

Michael Frank Alar analitza la identitat dels musulmans del sud de Filipines com una manifestació de les seues queixes com a nació marginada, proposant com solució pacífica la participació en el diàleg intercultural. Una altra proposta està centrada en la reivindicació de la necessitat de reflexionar sobre l'autonomia i la identitat local davant la creixent inserció mundial, recorrent a la llegenda del O Negrinho do Pastoreio, de João Simões Lopes Neto (Agenir Bavaresco). Ahmed Fatuma emfatitza la necessitat d'un diàleg intercultural a Kenya, centrant-se especialment en les causes que han propiciat els conflictes ètnics actuals. En el que concerneix a la identitat dels canadencs s'estudia el projecte d'un equilibri entre individus iguals i diferents, és a dir, una identitat fonamentada en la diversitat com a clau de convivencialitat i tolerància (Andrea Gilbert). Així doncs, partir de la confiança és una condició indispensable per dur a terme els diàlegs interculturals en les distintes tradicions humanes (Alfonso Gual). Betty Mutesi estudia les possibilitats que la coexistència cultural i el diàleg poden aportar a la reconciliació a Rwanda. Sonia París analitza com les pròpies actituds i conductes intolerants poden ser la base per establir noves actituds i conductes fonamentades als espais comuns que tots compartim. Uzma Rehman exposa la importància de l'educació intercultural que es basa tant en la religió com en les cultures com contribució a la pau. Yolanda Ruiz realitza una anàlisi avaluativa dels diferents models educatius apostant per aquells que contribueixen didàcticament a una unió intercultural. Dori Valero assenyala en la interculturalitat del gènere una cultura de la dominació que ha silenciats els valors de les dones i reivindica un espai de convivència i igualtat entre dones i homes. L'estudi de les formes plurals de viure a Mèxic analitza la relació entre cultura, identitat, territori i interculturalitat com a creadora de la diversitat cultural mexicana i, al mateix temps, ens presenta els elements de la cosmovisió dels diferents grups ètnics que habiten al territori mexicà (Natalia Ix-Chel Vázquez).

Per acabar, voldria agrair la seua col·laboració a totes i tots aquells que han participat en aquest projecte de conversa intercultural pel seu esforç intel·lectual i generositat humana; també a l'**Agrupació Borrianenca de Cultura** per la seua sensibilitat davant els problemes actuals de la societat, a Joan Manuel Verdegall, director de l'**Anuari** i excel·lent conversador intercultural; i a Jordi Aparici com a traductor al català d'aquest preàmbul.

Amador Antón
Universitat Jaume I